

Prima instanță: Judecătoria Cahul (jud. I. Gorlenco)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. G. Vavrin, R. Petrov, I. Dănăilă)

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Arme & Muniții”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Arme & Muniții” împotriva lui Dumitru Carasic cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 23 mai 2017 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a t ă:

La 01 septembrie 2016, SRL „Arme & Muniții”, prin intermediul administratorului Iurii Caprița, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Carasic solicitând încasarea prejudiciului moral în mărime de 200000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la 29 martie 2016 s-a adresat cu o cerere către Centrul de sănătate publică raional Cahul privind eliberarea autorizației sanitare de funcționare a poligonului de tir sportiv, amplasat în spațiul clădirii Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Cahul. Secretarul Centrului de sănătate publică raional Cahul a refuzat să înregistreze cererea, făcând referire la indicația verbală primită de la medicul-șef adjunct sanitar Dumitru Carasic și i-a propus să se adreseze direct la Dumitru Carasic, ceea ce a și făcut.

Precizează că, în rezultatul discuției cu Dumitru Carasic nu a primit nici un răspuns rezonabil referitor la refuzul înregistrării cererii, motiv pentru care a fost nevoit să-și înregistreze, prin intermediul telefonului mobil, prezența sa în Centrul de Sănătate Publică Cahul și adresarea referitor la înregistrarea cererii.

Menționează că, medicul-șef adjunct sanitar Dumitru Carasic și-a depășit atribuțiile de serviciu, fiind evidentă în acțiunile pârâtului încălcarea prevederilor legislației în vigoare, ceea ce presupunea intervenirea organelor de drept. Astfel, s-a adresat Centrului Național Anticorupție privind tragerea la răspundere a lui Dumitru Carasic conform legislației în vigoare.

Indică reclamantul că, în rezultatul examinării cererii, procurorul în Procuratura Anticorupție Sud, a întocmit în privința lui Dumitru Carasic un proces-verbal în baza art. 313 Cod contravențional și l-a expediat pentru examinare, după competență, Judecătoriei Cahul.

Susține că, în cauza contravențională a fost recunoscut în calitate de parte vătămată. Prin hotărârea din 04 iulie 2016 a Judecătoriei Cahul, procesul contravențional în privința lui Dumitru Carasic intentat în baza art. 313 Cod contravențional, a fost încetat pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale.

Declară că, pârâtul este obligat să compenseze prejudiciul moral cauzat prin contravenție. Concomitent remarcă că fiind administratorul SRL „Arme & Muniții”, planifică extinderea anumitor măsuri în domeniul economic în rî Cahul, însă nu-și poate realiza planul, deoarece reputația SRL „Arme & Muniții” a fost șifonată.

Afirmă că, prin acțiunile intenționate ale pârâtului, atât lui personal ca administrator, cât și SRL „Arme & Muniții” le-a fost cauzat un prejudiciu moral, exprimat prin suferințe morale și psihice exprimate prin gânduri permanente despre situația creată, lichidarea consecințelor, reacția societății, a altor persoane juridice în raport cu SRL „Arme & Muniții” după incident, prejudiciu pe care l-a estimat la suma de 200000 lei.

Prin hotărârea din 02 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Arme & Muniții” împotriva lui Dumitru Carasic cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată; s-a încasat de la SRL „Arme & Muniții” în beneficiul lui Dumitru Carasic cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 2000 lei.

Prin decizia din 23 mai 2017 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul depus de SRL „Arme & Muniții” și s-a modificat hotărârea din 02 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică prin micșorarea sumei de la 2000 lei la 1000 lei; în rest s-a menținut hotărârea din 02 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul.

La 15 august 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.137), SRL „Arme & Muniții” a declarat recurs împotriva deciziei din 23 mai 2017 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 02 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond sunt ilegale și neîntemeiate.

Menționează că, în cadrul examinării cauzei contravenționale, prin hotărârea din 04 iulie 2016 a Judecătoriei Cahul a fost încetat procesul contravențional intentat în privința lui Dumitru Carasic, din motivul expirării termenului de prescripție. Totodată, conform aceleiași hotărâri, s-a indicat că în cadrul examinării pricinii vina lui Dumitru Carasic în comiterea contravenției imputate și-a găsit confirmare

deplină prin cumulul de probe examinate de instanța de judecată.

În contextul art. 45 alin.(1) Cod contravențional, care prevede compensarea prejudiciului, art. 383 alin.(2) Cod contravențional, care prevede recuperarea cheltuielilor aferente procesului contravențional, art. 616 alin.(1) Cod civil, art. 1398 alin.(1) Cod civil, care prevăd compensarea prejudiciului moral în sumă bănească de către persoana vinovată, susține recurentul că, Dumitru Carasic este obligat să compenseze prejudiciul moral cauzat, deoarece intimatul intenționat, conștiincios, realizând ilegalitatea acțiunilor, a încălcat prevederile legale. Invocă recurentul în acest sens și prevederile art. 1422 Cod civil, art. 1423 Cod civil, care prevăd cazurile de compensare a prejudiciului moral și echivalentul acestuia.

Indică recurentul că, instanța de judecată nu a cercetat complet circumstanțele referitor la activitatea reclamantului și intenția de a lărgi activitatea economică pe întregul teritoriu al rîl Cahul și atingerea adusă reputației reclamantului. La examinarea cauzei intimatul a confirmat că a participat la examinarea cauzei cu privire la contravenție, la fel și avocatul său precum și că nu a contestat hotărârea emisă în cauza contravențională. Astfel, pârâtul este obligat la compensarea prejudiciului moral cauzat.

Invocă recurentul și recomandările expuse în pct. 3, 6 ale Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral”, însă concomitent specifică că în hotărârea contestată a Judecătoriei Cahul se indică, cu referire la pct.4 din aceeași Hotărâre a Plenului, precum că persoanele juridice nu pot pretinde recuperarea prejudiciului moral de la persoanele fizice. Își exprimă recurentul dezacordul cu acest argument, deoarece conform pct. 21 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 se explică că poate să se adreseze în instanța de judecată și persoanele fizice și persoanele juridice cu cerere de compensare a prejudiciului moral în cazuri concrete prevăzute de lege, inclusiv și în cazul refuzului nejustificat de a i se rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege.

Consideră recurentul că, în speță într-adevăr există un refuz neîndreptățit al intimatului de a primi și examina cererea SRL „Arme & Muniții”.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Cahul a fost adoptată la 23 mai 2017, iar SRL „Arme & Muniții” a declarat recurs la 15 august 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.137).

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 11 iulie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.120) și a fost recepționată de către recurent la 25 iulie 2017, conform avizului de recepție (f.d.124).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 15 august 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.137) de către SRL „Arme & Muniții” împotriva deciziei din 23 mai 2017 a Curții de Apel Cahul, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 25 octombrie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL „Arme & Muniții” și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiectiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 240 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanțele ierarhic inferioare au constatat netemeinicia acțiunii înaintate de către SRL „Arme & Muniții”, cu încălcarea normelor de drept. Or, instanțele ierarhic inferioare nu au determinat corect obiectul raportului litigios, prin ce se impune casarea actelor de dispoziție emise de către acestea, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, din următoarele motive.

Din materialele cauzei rezultă că prin pretenția din 05 august 2016 adresată lui Dumitru Carasic, SRL „Arme & Muniții” a solicitat, până la 20 august 2016, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 200000 lei, pretins în rezultatul acțiunilor incorecte și ilegale ale lui Dumitru Carasic în funcția sa de medic-șef adjunct al Centrului de sănătate publică raional Cahul (f.d.10).

Ca temei întru înaintarea pretenției respective către Dumitru Carasic, reclamantul a invocat hotărârea din 04 iulie 2016 a Judecătoriei Cahul, adoptată la examinarea cauzei contravenționale intentate în privința lui Dumitru Carasic în baza

art. 313 Cod contravențional, la plângerea SRL „Arme & Muniții” împotriva refuzului persoanei cu funcție de răspundere a Centrului de sănătate publică raional Cahul.

Prin cererea de chemare în judecată depusă la 01 septembrie 2016, împotriva lui Dumitru Carasic, SRL „Arme & Muniții” a solicitat compensarea prejudiciului moral în mărime de 200000 lei de către Dumitru Carasic (f.d.6).

Din circumstanțele cauzei rezultă că SRL „Arme & Muniții” s-a adresat cu cerere către Centrul de sănătate publică raional Cahul pentru eliberarea autorizației sanitare de funcționare a poligonului de tir sportiv, fapt invocat și de reclamant în cererea de chemare în judecată.

Reclamantul invocă că secretarul Centrului de sănătate publică raional Cahul a refuzat înregistrarea cererii sale, deoarece ar fi primit indicație de la medicul-șef adjunct Dumitru Carasic, recomandându-i să se adrese direct medicului-șef adjunct.

La acest capitol, Colegiul precizează că reclamantul s-a adresat pentru înregistrarea cererii menționate Centrului de sănătate publică raional Cahul, care și este responsabil, prin secțiile/direcțiile sale, de înregistrarea cererilor și examinarea acestora conform solicitărilor ce țin de competența Centrului.

În susținerea acestei poziții Colegiul remarcă că, conform pct.3,4 din Hotărârea nr.384 din 12.05.2010 a Guvernului RM cu privire la Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice (anexa 2), autorizarea sanitară de funcționare se solicită de către conducerea unităților economice, conform periodicității stabilite, specificând genurile de activitate pentru care se solicită autorizarea sanitară. Pentru obținerea autorizației sanitare de funcționare conducătorul obiectului se adresează la Centrul Național de Sănătate Publică și centrele teritoriale de sănătate publică, iar conducătorii obiectelor din subordinea Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Asociației Curativ-Sanatoriale și Recuperare a Cancelariei de Stat, Căilor Ferate din Moldova – la Serviciul de supraveghere de stat a sănătății publice departamental respectiv.

Din materialele cauzei rezultă tocmai că, administratorul reclamantului intenționa solicitarea autorizației sanitare pentru SRL „Arme & Muniții” – drept recunoscut de lege, dar pârâtul i-a îngrădit acest drept prin refuzul de a înregistrarea cererea.

Respectiv, neînregistrarea cererii de către persoanele responsabile din cadrul Centrului de sănătate publică poate fi considerată ca fiind un refuz nejustificat din partea autorității publice de a i se rezolva, soluționa cererea și ca consecință acordă reclamantului – persoană juridică dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral.

Din considerentul menționat, Colegiul consideră că, instanțele ierarhic inferioare incorect au determinat obiectul litigiului și au respins cererea de chemare în judecată. Ori, reclamantul a solicitat înregistrarea cererii în care a pretins un drept recunoscut de lege și autoritatea publică era obligată de a efectua înregistrarea, a soluționa cererea și a comunica petiționarului rezultatul examinării indiferent de care ar fi fost acesta.

La caz, însă, s-a stabilit că, autoritatea publică, prin intermediul persoanei responsabile – pârâtul Carasic Dumitru a îngrădit reclamantului realizarea unui drept al său.

În temeiul celor enunțate, Colegiul menționează că reclamantul urmează a fi despăgubit.

Totodată, Colegiul remarcă că, conform art.1404 alin.(1) Cod civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave.

Colegiul reiterează că, pârâțul Carasic Dumitru este angajat al Centrului de Sănătate Publică Cahul și la momentul solicitării administratorului SRL „Arme & Muniții” de a înregistra cererea, deținea funcția de medic șef adjunct, adică ocupa o funcție de răspundere din cadrul autorității publice.

La caz, instanțele de judecată ierarhic inferioare, judecând litigiul nici nu au examinat dacă Carasic Dumitru este sau nu pârâțul corespunzător axându-se doar pe faptul că nu au fost comise acțiuni ce ar acorda dreptul reclamantului de a solicita repararea prejudiciului moral, fapt dezbatut mai sus și combătut prin prevederile legale.

Colegiul concluzionează că, în contextul normelor precitate și rezultând din materialele dosarului și anume datorită faptului că pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit cert că, pârâțul Carasic Dumitru era o persoană cu funcție de răspundere din cadrul unei autorități publice și prin acțiunile sale intenționate a comis un act ilegal – refuzul de a înregistra o cerere, darea unor indicații subalternilor privind refuzul de a înregistra cererea, ultimul – pârâțul Carasic Dumitru este responsabil pentru prejudiciul cauzat reclamantului.

Tot aici, Colegiul relevă că argumentul pârâțului precum că acțiunea nu poate fi îndreptată împotriva sa, nu poate fi reținut, deoarece norma materială – art.1404 Cod civil, expres indică la faptul că și persoana cu funcție de răspundere din cadrul autorității publice este susceptibilă de a fi supusă unei răspunderi materiale.

De asemenea din materialele cauzei rezultă că, pentru acțiunile sale culpabile în privința pârâțului a fost pornit proces contravențional în cadrul căruia vinovăția a fost stabilită cert fapt ce se confirmă prin hotărârea din 04 iulie 2016 a Judecătoriei Cahul și Colegiul va admite cerința reclamantului de a încasa prejudiciul moral anume de la pârâțul Carasic Dumitru. Ori, deoarece obligația prevăzută de art.1404 Cod civil, este una solidară, reclamantul este îndreptățit de a solicita repararea prejudiciului oricărui dintre codebitori.

Referitor la cuantumul pretins de către reclamant cu titlu de prejudiciu moral cauzat – 200000 lei, Colegiul îl consideră exagerat din următoarele considerente.

După cum rezultă din materialele cauzei, reclamantul la data de 29.03.2016 a solicitat pârâțului înregistrarea unei cereri prin care ar fi solicitat eliberarea autorizației sanitare de funcționare. Pârâțul a îngădit un drept recunoscut de lege al reclamantului și a refuzat înregistrarea cererii. Reclamantul nu a adus careva probe care să demonstreze impactul atât de nefast asupra sa, asupra reputației întreprinderii a acestei acțiuni ilegale a pârâțului pentru a justifica cuantumul solicitat.

Din considerentul expus, Colegiul consideră că suma de 2000 lei cu titlu de prejudiciu moral va servi ca o satisfacție echitabilă pentru reclamant.

Referitor la încasarea cheltuielilor de judecată pretinse de reclamant/recurent, inclusiv la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul menționează că în

contextul prevederilor art. 94 alin.(1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite pricina spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul judecării cauzei, reclamantul a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată de la pârâțul Carasic Dumitru pentru cererea expediată Centrului de Sănătate Publică Cahul, pentru cererea prealabilă/somația pe numele lui Carasic Dumitru și taxa de stat achitată pentru judecarea prezentului litigiu.

Studiind materialele cauzei, Colegiul consideră că cerința prin compensarea cheltuielilor de judecată urmează a fi respinsă, deoarece taxa de stat a fost achitată de către Caprița Iurii și nu de către SRL „Arme & Muniții” (f.d.14).

Mai mult că reclamantul nici nu urma să achite taxa de stat, deoarece acțiunea înaintată rezultă din comiterea unei contravenții, iar suma achitată pentru somația expediată pârâțului nu se va încasa, deoarece pentru categoria dată de litigii nu este obligatorie calea extrajudiciară de soluționare și nefiind necesare cheltuielile date nu pot fi puse pe seama pârâțului.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră respinge cerința SRL „Arme & Muniții” privind compensarea cheltuielilor de judecată de către Dumitru Carasic.

Totodată, Colegiul va dispune încasarea taxei de stat în sumă de 100 lei de la pârâțul Carasic Dumitru în conformitate cu art. 98 CPC.

Din considerentele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul, va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 444, 445 alin. (1) lit. b), art.445 alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Arme & Muniții”.

Se casează decizia din 23 mai 2017 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 02 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul, adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Arme & Muniții” împotriva lui Dumitru Carasic cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

- Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Arme & Muniții” împotriva lui Dumitru Carasic cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată;
- Se încasează de la Carasic Dumitru – xxxxx, în beneficiul lui Caprița Iurii – axxxxx, suma de 2000 (două mie) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat.

- Se încasează de la Carasic Dumitru – xxxxx, suma de 100 (una sută) lei cu titlu de taxă de stat.
- În rest cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Arme & Muniții” împotriva lui Dumitru Carasic cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielilor de judecată se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală